

Покрај куќите во Брацигово, аворите наведуваат дека нашле податоци за изградба на куќи по другите градови во Бугарија и надвор од неа од брациговските мајстори.

Во посебно поглавје се изнесени и општествените и трговските објекти: училишта, магацини и др.

Книгата е илустрирана со богат документационен материјал. Дадена е техничка документација за доста голем број објекти, фото-документација, архивски и друг документационен материјал.

Овој труд има посебно значење за проучувањето на градителите од Македонија, за кои е познато дека во текот

на XIX век граделе по сите краишта на Балканот и надвор од него. Трудот недвосмислено потврдува дека основачите на брациговската градителска школа се македонски мајстори и го установува нивното значење и удел за ширењето на архитектонското творештво во Бугарија во XIX век. Делото се одликува и со својата систематичност, прегледност и научна веродостојност, но и на овој труд може да му се забележи дека Македонците се третираат како Бугари, иако самите факти што се изнесуваат во книгата — тоа го негираат,

К. Т.

МАКЕДОНИКА, 1964—1965. "Ев Θεσσαλονικη 1965, 336

И во овој број на зборникот, како и во поранешните, поместени се студии, статии, расправи, соопштенија, рецензии и друго од областа на историјата, фолклорот, топономастиката и др.

Бројов е поделен според областите што ги третираат поместените трудови.

Во продолжение од минатите броеви на зборникот, Д. Канацулис ја продолжува својата студија: „Македонскиот град од неговата појава до годините на великиот Константин“. Во овој дел од студијата, авторот се осврнува на римските колонии во Македонија и на нивните политички и верски институции. Според авторот, во римската епоха во Македонија имало три видови градови: 1) потчинети, 2) автономни или слободни¹⁾ и 3) римски градови. Римски градови во Македонија имало пет: Филипи, Пела, Дион, Касандрија и Стоби. Од нив, првите четири биле колонии (coloniae), а Стоби — рамноправен (municipium).

Е. А. Захаријадис пишува за православните потомци на султанот Изедин Кајкаус II во Бер. Откако на-

кратко дава биографски податоци за спомнатиот султан, за неговото семејство и војниците, како и за судбината на тие селцуци и нивните потомци — денешните Гагаузи од Добруца, авторот опширно се осврнува на еден клон од потомците на Кајкаус II настанат во Бер. Податоците за овој клон авторот ги црпи од пет новооткриени документи од XIV век.

А. Ксингопулос, во својот труд, настојува да ги побие тврдењата на некои историчари, кои врз основа на еден натпис од Стеван Душан во 1347 година, сметаат дека *Морунац* е словенско име на градот Кавала.

А. Псингопулос, во својот труд, ги изнесува резултатите од новите истражувања во црквата Св. Никола Сиракот во Солун. Авторот опширно се задржува на основачот и на годината кога е основана црквата, на првобитната форма на црквата, гробиштата, натписите и др.

Е. Фиувес пишува за еден нов ракопис на Ѓорѓи Завира од Сјагишта — Македонија, пронајден во библиотеката на православната епископија Szentendre на Унгарија, под

1) За потчинетите и автономните или слободни градови Дим. Канацулис пишува во зборникот *Македоника 4* (1955—1960).

наслов: „Теми што му ги предаваше Георгиос Завирас на тогашниот свој ученик Костантино Емануил“.

Е. Фиувес поместува списоци на лица преселени од Македонија и Грција во Пешта и Буда, кои од 1687 до 1848 година биле регистрирани во книгите на наведениве градови и со тоа добиле статус на нивни граѓани. Во списокот, што содржи седум прашања (име, занимање, потекло, вера, семејна положба, дата кога добил статус на граѓанин, сумата што ја внел при уписот), се регистрирани 273 лица од Грција и Македонија. И покрај тоа што во списковите се упишани доста лица од Битола, Солун, Костур, Велес, Бер и други македонски градови кои при уписот не ја регистрираат својата националност, авторот сите нив ги смета за Грци.

И. К. Ваздравелис се осврнува на учеството на Македонци-војводи во востанието на подунавските кнежевства и епопејата на манастирот на Секус (1821 год). Откако ги набележува досегашните публикувани студии во врска со тоа прашање, авторот истакнува дека оваа негова работа има главна цел да ги испита делата на борците од Македонија — Георгакис Олимпос и Иоанис Фармакис. Покрај наведениве борци, авторот ја забележува дејноста и на други војводи, како што се браќата Павел и Димитар Македонски и други. Според него, браќата Павел и Димитар Македонски се од српско потекло.(?)

Ст. Пападопулос пишува за прифаќањето и згрижувањето на бегалците од Македонија за време на востанието од 1821 год., за настојувањата на македонските војводи за распалување на револуционерната борба во Македонија (1827—1828), за преселувањето на семејства на борци од Македонија во слободната грчка држава по востанието од 1821 година. Во врска со тоа, авторот прилага неколку документи.

Од областа на топономатиката А. И. Тавори пишува за историјата на името на паланката Велвендо (Велвендо се наоѓа на западната страна од Пиерија, оддалечена 10 км од Серфиже), а Х. Симеонидис пишува за Полигирос. (Полигирос е престолнина на Халкидскиот округ.)

Н. Козма пишува за фолклорот и за обичаите во Балавца, оддалечено 26 километри од Солун.

И. К. Хашотис, врз основа на три новооткриени документи во познатата шпанска архива Archivo general de Simancas, пишува за одразот што го имаше кај поробените народи веста за катастрофалниот пораз на турската морнарица на 7 октомври 1571 година во Ехинадес и заговорничките движења во Северен Епир (1572—1576), како и улогата што ја имал во нив охридскиот архиепископ Иоаким. Спомнатите документи се приложени во овој напис.

Иоанис К. Ваздравелис го објавува во превод ферманот од султанот Махмуд (март 1809 година) со кој се регулирани даночните обврски, права и некои други слични прашања на Св. Гора.

Н. П. Делијали објавува оригинални документи што се однесуваат до основањето на грчко училиште во Велвендо во втората половина од XVIII век.

Во приказите е дадена оценка на низа нови трудови.

Во почетокот на зборникот е поместен некролог со широка биографија за основачот на овој зборник, Стилпон Киријакидис, кој почина на 18 март 1964 година, како и прилог кон неговата библиографија, а на крајот овде е поместен извештајот од општото собрание на Друштвото за македонски студии одржано во ноември 1963 година во Солун.

Р.К.